

Bespreeknotitie Brief Milieudefensie TTIP

Inleiding

Vorig jaar juni diende GroenLinks samen met de SP een motie in om de gemeente TTIP vrij te verklaren. Deze motie werd toen verworpen, omdat een meerderheid toen vond dat dit geen zaak van de gemeente was. Nu er een brief van milieudefensie is binnen gekomen die duidelijk maakt waarom het wél van lokaal belang is om ons uit te spreken tegen TTIP en CETA én er recent documenten zijn gelekt waaruit blijkt dat de risico's als het verdrag doorgaat inderdaad groot zijn voor mens en milieu vindt GroenLinks het nodig het uitgebreider over de schadelijke gevolgen van dit verdrag hebben.

Waarom zijn TTIP en CETA een probleem?

Het Transatlantic Trade en Investment Partnership (TTIP) en het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) zijn handelsverdragen met respectievelijk de Verenigde Staten (TTIP) en Canada (CETA). Het doel van deze verdragen is om de handel te vergemakkelijken, maar deze verdragen omvatten meer waardoor ze dreigen om onze (lokale) democratie uit te hollen. De belangrijkste bezwaren zijn de volgende:

1. De onderhandelingen over TTIP gebeuren niet op een transparante manier waardoor het lastig is invloed uit te oefenen op het uiteindelijke resultaat. De dingen die wel naar buiten komen en de zaken die in CETA staan geven aan dat er een heleboel dingen besproken worden die zorgen baren.
2. Er komt investeringsbescherming waarvoor een apart rechtssysteem (ISDS) wordt opgetuigd. Via dit rechtssysteem kunnen bedrijven een klacht tegen een lokale overheid in dienen bij een zelfgekozen 'rechtbank' zonder officiële rechters. Dit kan leiden tot forse schadeclaims voor onze stad.
3. Mede door ISDS wordt onze beleidsvrijheid beperkt waardoor we als stad minder regels kunnen stellen die goed zijn voor democratie, milieu, dierenwelzijn, privacy en arbeidsrechten als deze regels een bedrijf schade kunnen berokkenen.
4. Veel publieke diensten zullen moeten worden aanbesteed. In CETA is het zo afgesproken dat alles geprivatiseerd was tenzij aangetoond kan worden dat de staat 100% eigenaar is van een publieke dienst. In Nederland is dat bijna niet meer het geval. Ook voor lokale zaken als afvalverwerking en openbaar vervoer kan hierdoor gaan gelden dat dit aanbesteed moet worden, waarbij bovendien ook Amerikaanse aanbieders mee kunnen dingen.

Eerder kon gesteld worden dat niet zeker was of dit inderdaad op tafel lag door de schimmige onderhandelingen die er plaats vinden en de geruststellende woorden door de Europese Commissie en minister Ploumen. Recent is echter de inzet van de onderhandelingen gelekt.¹ Hieruit blijkt duidelijk dat de Verenigde Staten niet wil voldoen aan de hoge eisen die de EU stelt op het gebied van arbeidsrecht, dierenwelzijn, milieu en consumentenrecht. Bovendien weigeren ze het schadelijke ISDS te schrappen. Verder onderhandelen lijkt dus alleen maar negatief uit te kunnen pakken nu de partijen zo ver uit elkaar liggen.

Waarom is TTIP een lokaal/Bosch probleem?

Naast het feit dat ook in 's-Hertogenbosch meer diensten mogelijk geprivatiseerd moeten worden zullen TTIP en CETA niet alleen de beleidsruimte voor de Europese en landelijke overheid beperken, maar ook voor de lokale overheid. Enkele voorbeelden hiervan op andere plaatsen:

– De Duitse stad Hamburg werd via ISDS gedwongen een kolencentrale toe te staan die afvalwater in de Elbe mocht lozen, terwijl zij dit eigenlijk niet wilden.

Er is inmiddels al een vrijhandelsverdrag tussen Canada en de VS waardoor ze in Canada, waar ze milieu en arbeidsrechten beter georganiseerd hebben dan in de VS, nu al gevolgen van ondervinden:

1 <https://www.ttip-leaks.org/>

– De deelstaat Quebec wilde de winning van schaliegas verbieden, maar kreeg daardoor een schadeclaim van 250 miljoen dollar.

– De stad Ontario moest zijn programma voor duurzame energie waarin onder meer steun werd gegeven aan lokale energiecoöperaties op de schop gooien, omdat het volgens olie en kolenbedrijven geen eerlijke concurrentie was.

In 's-Hertogenbosch zou dit dus ook gevolgen kunnen hebben voor ons lokale klimaatbeleid waarin we een rol weggelegd zien voor lokale energiecoöperaties als Energie-073. Daarnaast wordt het ook lastiger voorwaarden als het creëren van banen aan bedrijven te stellen als we er bijvoorbeeld via de BIM in investeren.

Van verschillende sectoren is uit onderzoek gebleken dat ze hoogstwaarschijnlijk banen in gaan leveren als TTIP doorgaat, omdat dit in de VS goedkoper gedaan kan worden door lagere standaarden voor dierenwelzijn en arbeid. Twee voorbeelden die door de Nederlandse overheid worden genoemd zijn de vleesindustrie en de machinebouw.² Twee sectoren waar ook in 's-Hertogenbosch banen in zijn.³ In de maakindustrie wil het college in de voorjaarsnota bovendien nog extra banen creëren.

Daarom hebben al 21 gemeenten, 3 provincies en 1 waterschap in Nederland en nog veel meer gemeenten in heel Europa zich al tegen TTIP gekeerd. Onder deze gemeenten zijn ook grote plaatsen als Amsterdam, Maastricht, Barcelona, Glasgow en Wenen.

Wat vraagt GroenLinks de commissie?

1. Bent u het met GroenLinks eens dat TTIP en CETA ongewenste gevolgen zullen hebben voor dierenwelzijn, milieu, consumentenbescherming, arbeidsrecht en arbeidsplaatsen?
2. Bent u het met ons eens dat ook het lokale Bossche belang direct geschaad wordt door deze handelsverdragen als ze doorgaan op de manier zoals het er nu uit ziet?
3. Bent u het met ons eens dat het goed zou zijn als de gemeente zich bij de groeiende groep gemeenten zou voegen die zich uit hebben gesproken tegen TTIP en CETA?
4. Bent u het met ons eens dat dit standpunt krachtig uitgedragen moet worden door ons college richting bewoners, de Tweede Kamer, de Regering, De Europese Commissie, de Raad van ministers en het Europees Parlement?

2 <https://www.government.nl/topics/ttip/contents/disadvantages-ttip>

3 Vleesverwerking: Boerenbedrijven + Vitelco BV
Machinebouw: bijvoorbeeld Flingk en WEMO